

Otroci z močno voljo in avtonomni otroci

Zapis po tretjem srečanju šole za starše, 12. 2. 2020

Univ. dipl. sociologinja, idejna vodja projekta Gozdnica, vodja seminarjev FamiljyLab, Urša Plešnar.
76 prisotnih udeležencev.

Predavateljica je priporočila knjigo Smille Lynggaard: »*Otroci z močno voljo*«, kjer avtorica pravi, da je močna volja zaščita njihove nežne duše. Pri otrocih z močno voljo je vse bolj intenzivno, kadar so jezni, so bolj jezni, je odnos z njimi bolj naporen, kadar so veseli, so bolj veseli... Ti otroci ne marajo, da jim ukazujemo »tole naredi zdaj, ker sem jaz tako rekel«. Ne marajo moraliziranja in pedagogiziranja ali da se odločamo namesto njih, to občutijo kot vdor v osebno integriteto. Izogibajo se nepoklicanim telesnim stikom »ne hodi mi blizu«, ob tem se lahko kot starši počutimo zapostavljene. Pogosto je najprej »NE« in potem..., ko jim dopustimo malo časa »JA«. So hitrih misli in imajo veliko željo in potrebo po samostojnosti. Zanje je značilno, da so vztrajni, nepopustljivi, ključbovalni, imajo argumente za vsako stvar »to ni pošteno«.

Potrebujejo našo ljubezen, da se počutijo sprejete od staršev in drugih pomembnih ljudi v okolju. Pomembno je, da se počutijo pripadne družini in skupnosti. Pomembna je iskrenost, nekritičnost in spoštovanje v odnosu z njimi ter podpora, ko zanjo prosijo.

So kot »mali bojevniki«, ne borijo se proti nam, ampak zase. Pomembna jim je neodvisnost, kdo so oni in sodelovanje, pripadnost, kakšne jih vidijo drugi. Večina otrok se je pripravljena podrediti, da se počuti sprejeto, ti otroci pa niso pripravljeni dati določenih delov sebe, da bi nam bili všeč. Vedejo se približno OK, ko jih sprejmemo, približno take kot so.

Ob njih se pogosto starši sami sebi zdimo slabi starši. Pomembno je poiskati svoj odnos z otrokom, noben nasvet tu ni v pomoč (otrok ni prilagodljiv, bijejo se bitke za premoč, pogost je občutek, da gre drugim staršem bolje, pogosti so otrokovi čustveni izbruhi in občutek, da je nesrečen, pojavlja se neprimerno vedenje otroka, konflikti, konflikti,...starši in tudi otrok, se počutimo nevredni).

V družinsko ozračje je potrebno zavestno vnesti več sproščenosti, ga razelektirati, z manj konfliktov. Pomemben je čas in prostor za čustvovanje, za izražanje jeze, žalosti, veselja... , da je otrok lahko z vso ekspresijo vesel, da je lahko jezen. Otrok je bil npr. ves dan OK, ko pa zagleda starša, se vrže po tleh. Ves dan se je moral prilagajati, čakati, poslušati, sedaj pa v varnem okolju lahko pokaže, da ne zmore več, da mu je bilo težko. »Ko razbija in tepe«, če da ven, bo kasneje umirjen, potem je vse OK. (seveda ob tem postavljamo meje a ga razumemo). Pomembno je, da ima možnost izbire, večkrat kot ima možnost sam izbirati, lažje bo sodeloval kadar bo moral. Uporabno je tudi »daj mi 5« (minut, ur, dni). Preizkušanje v situacijah, kjer ni dramatičnih posledic. Pomemben je čas za prosto igro in kreativnost, kaj lahko in česa ne smem, kaj mi bo uspelo in kaj ne, preizkušanje ter veliko preživetega časa v naravi.

Okoli otroka z močno voljo se nakopiči veliko starševske in družinske energije. Ne sme biti ves fokus staršev usmerjen le na otroka. Starši moramo znati poskrbeti zase in za svoje meje, sebi vzeti svoj prostor. Postaviti svoje meje. Imeti trenutke premorov, ko smo OK sami s seboj. Da znamo prositi za pomoč, ko jo potrebujemo.

Otroci z močno voljo ne marajo biti vzgajani. Pomembna je prožnost, kdo sem jaz in do kam pustim iti otroku, hkrati se prilagam. Otroka poskušamo vzgajati skozi odnos, zgled in povezanost z njim.

Otroci z močno voljo in avtonomni otroci

Včasih se otroci vedejo nemogoče zaradi nas staršev (ker čutijo, da smo negotovi, vznemirjeni, se nam nekaj dogaja pa tega ne izrazimo z besedami). Če vzpostavimo osebno govorico – govorimo o sebi, ne o otroku (kadar nekaj naredi narobe »meni ni OK to, meni ta vaza veliko pomeni...), nam bo tak način pomagal pri vzpostavljanju odnosa z otrokom in spoznavanju sebe. Kadar o sebi govorim s težavo, obsojam drugega. Če otroka jemljem resno, verjamem vanj, potem sem na dobri poti, da nas bo otrok spoštoval in upošteval. Otroci z močno voljo imajo senzorje, da vedo, kdaj resno mislimo.

Potrebno je spoštljivo starševsko vodstvo, kar je temeljna otrokova potreba. Otroku potrebuje jasno postavljene meje in ne potrebuje kritik oz. nalepk. Povejmo mu svojo resnico. Otroke zelo zanima, kdo smo in kaj mi mislimo o dogodku, situaciji, kako se počutimo. Če otroka jemljem kot enakovrednega, pomeni da ga jemljem enako resno. Otroku vračam njegovo osebno odgovornost in zaupam v svoje odločitve, pri tem je pomembna prožnost v našem odnosu do otroka.

Kadar res nekaj želim od otroka je pomembno kakšen stil vodenja zavzamemo:

- Odrasli smo vodja družine in smo odgovorni za to kako bo družinska barka plula, mi smo »kapitani«. Kadar nekaj hočemo od otroka, smo kapitani in to zahtevamo, to je naša bitka, otroci so naši »mornarji«. Odločiti se nekaj in zahtevati od otroka, kar je potrebno, je zelo pomembno.
- Zelo hitro se zgodi, da v situaciji postanemo »odvetniki«, ker začnemo diskutirati o stvareh na katere nismo pripravljeni. Ker nam ne uspeva postanemo »diktatorji«.

Priporočila se:

- Dati otroku možnost izbire.
- Pustiti mu odgovornost za njegovo telo.
- Omogočiti mu izkustveno učenje.
- Ne pehati otroka v kljubovanje.
- Premisliti kot starš o tem, kateri boj z otrokom se spleča in kateri ne.
- Poslušati in uzreti položaj otroka z njegovega zornega kota.
- Discipliniranje otroka preko odnosa z njim – ne preko kazni in nagrad!
- Pomemben je spoštljiv odnos in empatično vodstvo!

Ključ je v sprejemanju. Ko sprejmemo kot starši sami sebe, kar je v nas, tedaj lahko objamemo tudi vse dele otroka z močno voljo. Otroka z močno voljo ni mogoče preoblikovati. Na to niti ne pomislimo. Moč volje je pravzaprav vrlina. Starši in otrok se jo morajo le naučiti uporabljati, kar je proces, ki zahteva svoj čas.

Zapisali Pavlina Zirer in Esmira Behrić